

Pave Benedikt XVI's programprædiken

Ved en messe, som blev fejret sammen med alle kardinalerne dagen efter pavevalget, holdt pave Benedikt XVI den første prædiken i sit nye embede. Den var rettet såvel til kardinalerne som til alle kristne, ja, til alle mennesker af god vilje, og den kan betragtes som en programerklæring fra den nye paves side

Af pave Benedikt XVI ¹

Ærværdige brødre kardinaler, mine kære brødre og søstre i Kristus – og jer alle, mænd og kvinder af god vilje!

1. Nåde og fred være i rigt mål med jer alle!² I mit sind lever i dette øjeblik to modsat rettede følelser side om side. På den ene side en følelse af at være et uegnet og omtumlet menneske over for det ansvar, der i går blev betroet mig som apostlen Peters efterfølger på dette Roms bispesæde og i forhold til hele Den universelle Kirke. På den anden side har jeg en intens følelse af dyb taknemmelighed over for Gud, der – som vi synger i liturgien – ikke forlader sin hjord, men fører den gennem tiderne under deres ledelse, som Han selv har valgt til stedfortrædere for sin Søn og indsat som hyrder.³

Mine kære, denne inderlige taknemmelighed for Den guddommelige Barmhjertigheds gave er til trods for alt andet fremherskende i mit hjerte. Og jeg betragter dette faktum som en særlig nåde, som er blevet givet mig af min ærværdige forgænger Johannes Paul den Anden. Jeg synes, at jeg føler hans stærke hånd holde min; det er, som om jeg ser hans smilende øjne og hører hans ord, som i denne stund rettes specielt til mig: "Vær ikke bange!"⁴

Den hellige Fader, Johannes Paul den Anden's død og de dage, som fulgte, har for Kirken og for hele verden været en ekstraordinær nådens tid. Den store smerte ved hans bortgang og den følelse af tomhed, som hans død efterlod hos alle, har den opstandne Kristus mildnet på en måde, der gennem

¹ Oversat af Vivian og Erling Tiedemann på grundlag af Vatikanets italienske gengivelse af prædikenens latinske tekst.

² Jf. 1 Pet 1,2

³ Fra præfationen til messe for apostlene I

⁴ "Vær ikke bange", jf. bl.a. Luk 5,10. Det var de første ord, som Johannes Paul II henvendte til alle på Peterspladsen, da han den 16. oktober 1978 trådte frem på kirkens loggia som nyvalgt pave. Red.

de lange dage har medført en bølge af samdrægtig tro, kærlighed og åndelig solidaritet, som kulminerede ved den højtidelige begravelse.

Vi kan netop sige, at Johannes Paul den Anden's begravelse i sandhed har været en ekstraordinær oplevelse, hvorunder vi på en særlig måde har mærket Guds magt – han, der gennem sin Kirke ønsker at gøre alle folkeslag til én stor familie ved hjælp af Sandhedens og Kærlighedens forenende kraft.⁵ I ligedannethed med sin Herre og Mester har Johannes Paul den Anden i sin dødstime kronet sit lange og frugtbare pontifikat. Han styrkede de kristne i troen, idet han samlede dem om sig og fik hele den menneskelige familie til at føle sig mere forenet. Hvordan skulle man kunne lade være at føle sig styrket gennem dette vidnesbyrd? Hvordan skulle man undgå at mærke, hvordan denne nådefulde begivenhed har sat mod i én?

2. Overraskende for alt, hvad jeg havde forudset, har Det guddommelige Forsyn gennem de ærværdige kardinalers valg kaldet mig til at efterfølge denne store pave. I disse timer tænker jeg igen på dét, som skete i området ved Cæsarea Filippi for to tusinde år siden. Jeg synes at høre Peters ord: »Du er Kristus, den levende Guds Søn,« og Herrens højtidelige erklæring: »Du er Peter, og på den klippe vil jeg bygge min kirke ... Jeg vil give dig nøglerne til Himmeriget.«⁶

Du er Kristus! Du er Peter! Det forekommer mig, at jeg genlever den samme scene fra evangeliet. Jeg, Peters efterfølger, gentager med bæven den galilæiske fiskers ængstelige ord og genhører, bevæget i mit inderste, den guddommelige mesters beroligende løfte. Er end vægten enorm af det ansvar, som er blevet lagt på mine stakkels skuldre, så er den Guds kraft, som jeg kan sætte min lid til, med sikkerhed umådelig: "Du er Peter, og på den klippe vil jeg bygge min kirke."⁷ Ved at vælge mig til biskop af Rom har Herren ønsket mig som sin stedfortræder og villet, at jeg skulle være den "petra",⁸ på hvilken alle kan bygge sikkert. Jeg beder ham om at afhjælpe mine fattige kræfter, så jeg må være en modig og trofast hyrde for hans hjord, altid lydige over for Hans Ånds indskydelser.

Jeg gør mig nu klar til at give mig i kast med dette specielle embede – "Peters-embedet", som skal tjene den universelle kirke. Det sker med ydmyg overgivelse i Guds forsyns hænder. Og det er til Kristus, jeg i første række fornyer min totale og tillidsfulde hengivelse: "In Te, Domine, speravi; non confundar in aeternum!"⁹

Med taknemmeligt sind for den tillid, jeg er blevet vist, beder jeg jer kardinaler om at støtte mig med bøn og med stadigt, aktivt og indsigtfuldt samarbejde. Jeg beder også alle brødre i episkopatet¹⁰ om at stå mig bi med bøn og med råd, for at jeg i sandhed må kunne være Servus servorum Dei.¹¹ Ligesom Peter og de andre apostle efter Herrens vilje udgjorde ét eneste apostelkollegium, sådan skal Peters efterfølger og biskopperne som apostlenes efterfølgere på samme måde være indbyrdes tæt forenede – sådan som koncilet med styrke slog det fast (jf. Lumen Gentium, 22).¹² Dette kollegiale fællesskab¹³ er – selv med den forskellighed, der er med hensyn til pavens og biskoppernes roller og funktioner – til tjeneste for Kirken og for den troens enhed, hvoraf evangeliseringens effektivitet i verden af i dag i betydelig grad er afhængig. Derfor er den vej, som mine ærværdige forgængere gik ad, også den vej, som jeg har til hensigt at følge, alene optaget af at forkynde Kristi levende nærvær for hele verden.

⁵ Jf. Andet Vatikankoncil's erklæring Lumen Gentium, 1. [Klik her](#) for at læse dette afsnit.

⁶ Jf. Matt 16, 15-19

⁷ Matt 16,18

⁸ Latin: "sten"

⁹ Sl 31,2 (Vulgata Sl 30,2): "Til dig, Herre, har jeg håbet; ej bliver jeg til skamme i evighed." Red.

¹⁰ D.v.s. bispestanden

¹¹ Latin: Guds tjeneres tjener – en gammel betegnelse for paveembedet

¹² Lumen Gentium 22. [Klik her](#) for at læse dette afsnit af koncilserklæringen

¹³ Latin: communio

3. I særlig grad har jeg pave Johannes Paul den Andens vidnesbyrd for øje. Han har efterladt os en kirke, som er mere modig, mere fri, mere ung. En kirke, der – efter hans belæring og eksempel – ser på fortiden med afklarethed, og som ikke frygter fremtiden. Med det store jubilæum blev Kirken ført ind i det nye årtusind, bærende Evangeliet i sine hænder og engageret i forhold til verden af i dag gennem en autentisk genlæsning af Det andet Vatikankoncil. Med rette har pave Johannes Paul den Anden betegnet konciliet som det "kompass", hvormed vi kan orientere os på det tredje årtusindes udstrakte ocean.¹⁴ Og i sit åndelige testamente noterede han: "Jeg er overbevist om, at det i lang tid endnu vil blive givet nye generationer at øse af de rigdomme, som dette koncil i det 20. århundrede har givet os".¹⁵

Også jeg vil derfor, når jeg nu går ind til den særlige tjeneste, som påhviler Peters efterfølger, med styrke bekræfte min bestemte vilje til et fortsat engagement i at realisere Det andet Vatikankoncil, i mine forgængeres kølvand og i trofast kontinuitet med Kirkens totusindårige tradition. Netop i år oprinder 40-året for afslutningen af dette koncil (8. december 1965). Som årene er gået, har koncilsdokumenterne ikke mistet aktualitet; deres belæring viser sig tværtimod at være specielt relevante for de nye udfordringer, som Kirken og for nutidens globaliserede samfund står overfor.

4. På en måde, der er i høj grad betegnende, starter mit pontifikat, mens Kirken gennemlever det særlige Eukaristiens År.¹⁶ Hvordan skulle man kunne undgå at se dette sammenfald som sendt fra Himlen og at opfatte det som en faktor, der skal præge den tjeneste, jeg er blevet kaldet til? Som hjertet i det kristne liv og som kilden til Kirkens evangeliske mission, kan Eukaristien ikke undgå at være det stadige centrum og kilden til den Peterstjeneste, som er blevet betroet mig. Uden ophør gør Eukaristien den opstandne Kristus nærværende – han, som fortsætter med at give sig til os og kalder os til at tage del i det måltid, hvor vi modtager hans kød og blod. Fra det fulde fællesskab med Ham hidrører ethvert andet element i Kirkens liv, først og fremmest fællesskabet mellem alle troende, engagementet i at forkynde og vidne om Evangeliet, iveren for at vise kærlighed mod alle og specielt mod de fattige og de små.

I år bør festen for Corpus Domini¹⁷ derfor fejres og i særlig grad sættes i relief. Efterfølgende vil Eukaristien også stå i centrum for Verdensungdomsdagen i Köln i august og til oktober for den ordinære samling af Bispesynoden, som bliver afholdt under temaet: "Eukaristien som kilde til og kulmination af Kirkens liv og mission". Jeg beder alle om i de kommende måneder at intensivere kærligheden og andagten til Jesu Eukaristi og til på en modig og klar måde at give udtryk for troen på Herrens virkelige nærvær¹⁸, først og fremmest ved at gøre fejringen festlig og liturgisk korrekt.

Om dette beder jeg på en særlig måde præsterne, som jeg i dette øjeblik tænker på med stor hengivenhed. Præstetjenesten blev født i Nadversalen, sammen med eukaristien, således som min ærværdige forgænger Johannes Paul den Anden mange gange har understreget det. "Livet som præst," skrev han i sit sidste skærtorsdagsbrev, "må i særlig forstand have en 'eukaristisk form'".¹⁹ Dertil bidrager frem for alt den trofaste daglige fejring af messen som centrum for enhver præsts liv og mission.

¹⁴ Jf. det apostolske brev *Novo millennio ineunte*, 57-58. [Klik her](#) for at læse disse afsnit.

¹⁵ Tilføjelse af 17. marts 2000 til testamentet

¹⁶ Eukaristi er græsk og betyder taksigelse. Ordet stammer fra Jesu takkebøn ved indstiftelsen af Nadveren: "Så tog han et bæger, takkede (græsk: eukaristêsas) og sagde ..." (Joh 22,17). Ordet eukaristi bruges ofte blot synonymt med "kommunion" eller "nadver", men dækker i virkeligheden hele det mysterium, som omfatter 1) Kristi virkelige nærvær (realpræsens) i Alterets Sakramente (nadveren), 2) hans ofring af sig selv på korset, som bliver nærværende i messen, og 3) vores modtagelse af ham i kommunionen/nadveren. – Pave Johannes Paul havde udråbt oktober 2004 – oktober 2005 som et Eukaristiens År. Red.

¹⁷ Liturgisk fest for Alterets Sakramente (nadveren). Fejres i Danmark 2. søndag efter pinse, men visse steder også med en procession torsdag før denne søndag. Red.

¹⁸ Såkaldt realpræsens. Red.

¹⁹ Brev til Kirkens præster, skærtorsdag 2005, 1. [Klik her](#) for at læse dette afsnit af brevet (engelsk). Red.

5. Næret og støttet af Eukaristien kan katolikkerne kun føle sig tilskyndet til at stræbe efter den fulde enhed, som Kristus så brændende så frem til i Nadversalen. Peters efterfølger ved, at han skal betragte dette Mesterens sidste ønske som sin ganske særlige opgave. Til ham er nemlig betroet den opgave at styrke brødrene.²⁰ Ved begyndelsen af sin tjeneste i Kirken i Rom, som Peter har vædet med sit blod, engagerer hans nuværende efterfølger sig derfor i – som sin første opgave – at arbejde utrætteligt for genoprettelsen af den fulde og synlige enhed af alle Kristi disciple. Dette er hans inderlige ønske og hans tvingende pligt. Han er sig bevidst, at for at opnå dette er det ikke nok at demonstrere gode følelser. Det er nødvendigt med konkrete gestus, som kan trænge igennem til menneskers sind, bevæge deres samvittighed og tilskynde enhver til hin indre omvendelse, som er forudsætningen for ethvert fremskridt på økumeniens vej.

Den teologiske dialog er nødvendig, og fordybelse i den historiske baggrund for de valg, som er truffet i fortiden, er også uundværlig. Men dét, som er mest påtrængende, er denne "renselse af erindringen",²¹ som så mange gange blev bragt på bane af Johannes Paul den Anden; alene denne renselse kan berede vore sind til at modtage Kristi fulde sandhed. Det er over for ham, hvert menneskes højeste dommer, at enhver af os skal stille sig i bevidstheden om en dag at skylde svar på spørgsmålet om, hvad vi har gjort eller ikke gjort for det store gode, som den fulde og synlige enhed af alle hans disciple er?

Peters nuværende efterfølger betragter dette spørgsmål som rettet direkte til ham, og han er rede til at gøre, hvad der står i hans magt, for at fremme økumenien som et fundamentalt anliggende. I sine forgængeres kølvand er han fuldt besluttet på at dyrke ethvert initiativ, som måtte kunne vise sig egnet til at fremme kontakter og forståelse med repræsentanter med de forskellige kirker og kirkelige fællesskaber. Også til dem sender han ved denne lejlighed sin hjerteligste hilsen i Kristus, alles eneste Herre.

6. I mindet vender jeg i dette øjeblik tilbage til den uforglemmelige erfaring, vi alle gennemlevede i anledning af Johannes Paul den Anden's død og begravelse. Omkring hans kiste, der stod på den bare jord, samledes statsledere, mennesker af alle samfundslag og i særlig grad unge til en uforglemmelig omfavelse i kærlighed og beundring. En hel verden så hen til ham med tillid. Det syntes for mange, som om denne intense deltagelse, der gennem medierne nåede ud til planetens yderste grænser, var som en enstemmig bøn om hjælp, rettet til paven på vegne af den moderne menneskehed, der – foruroliget af usikkerhed og frygt – spørger sig selv om sin fremtid.

Kirken af i dag må genoplive sin egen bevidsthed om den opgave igen at præsentere verden for hans stemme, som har sagt: "Jeg er verdens lys. Den, der følger mig, skal aldrig vandre i mørket, men have livets lys".²²

Når den nye pave overtager sin tjeneste, ved han, at det er hans opgave at få Kristi lys til at stråle for mænd og kvinder af i dag – ikke sit eget lys, men Kristi.

Med denne bevidsthed henvender jeg mig til alle – også til dem, der følger andre religioner, eller som blot søger et svar på eksistensens fundamentale spørgsmål og endnu ikke har fundet det. Til dem alle henvender jeg mig for i al enkelhed og kærlighed at forsikre dem om, at Kirken ønsker at fortsætte med at knytte en åben og oprigtig dialog med dem i en søgen efter det sande gode for det enkelte menneske og for samfundet.

²⁰ Jesus sagde til Peter: "Jeg bad for dig, for at din tro ikke skal svigte. Og når du engang vender om, så styrk dine brødre." Luk 22,32

²¹ Pave Benedikt henviser her til forgængeren, Johannes Paul den Anden's initiativ til at gøre op med fortidens og Kirkens forsyndelser under overskriften "Mindes og forsones". [Klik her](#) for at se en dansk oversættelse af en redogørelse herom fra Den internationale teologiske Kommission. Red.

²² Joh 8,12

Jeg anråber Gud om enhed og fred for den menneskelige familie, og jeg erklærer alle katolikkers villighed til at samarbejde om en ægte social udvikling – en udvikling, som respekterer ethvert menneskeligt væsens værdighed.

Jeg vil ikke spare på kræfter og engagement, når det handler om at fortsætte den lovende dialog, som mine ærværdige forgængere har indledt med forskellige kulturer, for at der ud af en gensidig forståelse kan skabes betingelser for en bedre fremtid for alle.

I særdeleshed tænker jeg på de unge. Til dem, som var pave Johannes Paul den Anden's foretrukne samtalepartnere, sender jeg et kærligt "knus" i forventning om – hvis Gud vil – at møde dem i Köln ved den næste Verdensungdomsdag. Med jer, kære unge, som er Kirkens og menneskehedens fremtid og håb, vil jeg fortsætte dialogen, lyttende til jeres forventninger i den hensigt at hjælpe jer til dybere og dybere at møde den levende Kristus – den evigt unge.

7. Mane nobiscum, Domine! Bliv hos os, Herre!²³ Denne bøn, som udgør det gennemgående tema i Johannes Paul den Anden's apostolske brev om Eukaristiens År,²⁴ er den bøn, som spontant kommer fra mit hjerte, mens jeg bereder mig på at påbegynde den tjeneste, som Kristus har kaldet mig til. Som Peter fornyer også jeg mit ubetingede løfte til ham om troskab. Ham alene ønsker jeg at tjene, idet jeg helt hengiver mig til at tjene hans Kirke.

Til støtte for dette løfte påkalder jeg den hellige Marias moderlige forbøn; i hendes hænder lægger jeg min egen og Kirkens nutid og fremtid. Måtte også de hellige apostle Peter og Paulus og alle helgener bistå med deres forbøn.

Med disse tanker giver jeg jer, ærværdige brødre kardinaler, og alle de, som deltager i denne messe, eller som lytter med gennem fjernsyn og radio, en særlig og kærlig velsignelse.

[Klik her for at komme tilbage til forsiden](#)

²³ Jf. Luk 24,29, disciplenes ord til Jesus i Emmaus. Red.

²⁴ Brevet kan læses ved at [klikke her](#). Red.